

Les parts del dia

La distribució de les parts del dia presenta força vacil·lacions en l'ús corrent de la llengua. La franja horària que s'amaga al darrere de cada denominació sol tenir uns límits difusos i subjectius, ja que se solen establir a partir de factors variables, com les hores de claror, que varien segons l'estació de l'any (les set del vespre a l'hivern / les set de la tarda a l'estiu), i dels costums o hàbits personals (sovint relacionem les parts del dia amb les hores en què fem els àpats o amb el moment en què ens llevem i anem a dormir o amb les hores de feina, per exemple).

Per això es poden trobar alguns quadres que intenten sistematitzar l'ús de les parts de dia, com el següent, que recull l'OPTIMOT:

Matí: "espai de temps comprès entre punta de dia i migdia"; entre les 5.00 (estiu) o les 6.00 (hivern) i les 12.00 h.

Migdia: "part del dia compresa entre el matí i la tarda"; entre les 12.00 i les 14.00 o les 15.00 h (hi influeix l'horari laboral i l'hora de dinar).

Tarda: "part del dia compresa entre el migdia i el vespre"; entre les 14.00 o les 15.00 h (hi influeix l'horari laboral i l'hora de dinar) i les 18.00 (hivern) o les 19.00 h (estiu).

Vespre: "part del dia compresa entre la tarda i la nit"; entre les 18.00 (hivern) o les 19.00 h (estiu) i les 21.00 (hivern) o les 22.00 h (estiu).

Nit: "part del dia solar compresa entre el vespre i la matinada"; entre les 21.00 (hivern) o les 22.00 (estiu) i les 00.00 h.

Mitjanit: "les dotze de la nit, i part de la nit pels volts d'aquesta hora"; entre les 00.00 i la 1.00 h.

Matinada: "començament del dia"; entre la 1.00 i les 5.00 (estiu) o les 6.00 h (hivern).

El sistema internacional de codificar les hores, basat en el cicle de vint-i-quatre hores que dura un dia solar, estalvia ambigüitat pel que fa a la part del dia d'una hora determinada. Per tant, es considera redundant escriure l'hora amb el sistema internacional i a continuació consignar-hi la part de dia. Exemples:

*Vindrà a les 17 h de la tarda. (Si escrivim *17 h* ja queda clar que són de la tarda.)

√ Vindrà a les 17 h.

√ Vindrà a les cinc de la tarda.

Cal recordar que s'ha de dir *a la tarda, al vespre, al matí...*, amb la preposició *a*, i no pas **per la tarda, *pel vespre, *pel matí...* L'ús de *per* en aquest cas és del tot incorrecte.

La pregunta del mes

Vejam si trobeu el significat correcte de les expressions de l'esquerra a la columna de la dreta:

a les petites / a les menudes
al capvespre
a punta de dia
horabaixa
vesprada
a tres quarts de quinze

tarda (en el parlar balear)
cap a la matinada
tarda (en el parlar valencià)
molt tard
en iniciar-se el dia
part de la tarda quan el sol ja s'ha post

Resposta

a les petites / a les menudes → tarda (en el parlar balear)
al capvespre → cap a la matinada
a punta de dia → tarda (en el parlar valencià)
horabaixa → molt tard
vesprada → en iniciar-se el dia
a tres quarts de quinze → part de la tarda quan el sol ja s'ha post

La dosi extra

Si voleu saber més sobre com s'indiquen les hores, podeu consultar les fitxes de l'[Optimot](#) corresponents a "indicar l'hora". *La Píndola* del mes de maig tractarà aquesta qüestió en profunditat.